

Lesninger Langfredag

1. lesning Jes 52,13–53,12

Han ble såret for våre overtreddelser

Se, min tjener skal ha fremgang, han skal stige, løftes og opphøyes. Likesom mange ble forferdet ved synet av ham – han var verre tilredt enn noen mann og så ikke ut som et menneske, så skal han vekke undring hos mange folkeslag, og konger skal lukke sin munn. For de skal få se slikt som aldri ble meldt dem, uhørte ting blir de vitne til. Hvem trodde det budskap vi hørte, for hvem ble Herrens kraft åpenbart?

Han skjøt opp som en kvist for Guds åsyn, som et rotskudd av tørr jord. Han hadde ingen herlig skikkelse, vi gledet oss ikke ved synet av ham. Han var ringeaktet, forlatt av mennesker, en smertenes mann, vel kjent med sykdom, en foraktet mann som ingen ville se på, vi regnet ham ikke for noe.

Sannelig, våre sykdommer tok han på seg, og våre smerter bar han. Vi trodde han var blitt rammet, slått av Gud og plaget. Men han ble såret for våre overtreddelser og knust for våre misgjerninger. Straffen lå på ham for at vi skulle ha fred, og ved hans sår har vi fått legedom.

Vi fór alle vill som får, vi vendte oss hver sin vei. Men skylden som vi alle hadde, lot Herren ramme ham. Han ble mishandlet, men bar det ydmykt; han åpnet ikke sin munn, lik lammet som føres bort for å slaktes, lik sauene som tier når den klippes. Han åpnet ikke sin munn.

Gjennom trengsel og dom ble han revet bort. Men hvem i hans samtid aktet på det? Han ble utryddet av de levendes land, måtte dø for sitt folks overtreddelse. De gav ham en grav blant ugudelige, blant rike menn, da han var død, enda han ikke hadde gjort noen urett, og det ikke fantes svik i hans munn.

Det var Herrens vilje å knuse ham med sykdom. Men fordi han gav sitt liv til soning, skal han få etterkommere og leve lenge, og ved ham skal Herrens vilje ha fremgang. Etter all sin møyne og sjelenød skal han se lys og mettes. Min rettferdige tjener skal

gjøre de mange rettferdige når de kjenner ham; for han har båret deres synder.

Derfor overgir jeg de mange til ham, de mektige skal han få til bytte, fordi han gav sitt liv i døden og ble regnet blant overtreedere. Han tok på seg de manges synd og gikk i forbønn for syndere.

Responsoriesalme Sal 31 (30),2 og 6. 12–13. 15–16. 17 og 25

Omkved: Fader, i dine hender overgir jeg min ånd.

Herre, til deg tar jeg min tilflukt,
la meg ikke bli til skamme i evighet,
frels meg ved din rettferd.
Jeg overgir min ånd i dine hender.
Du forløser meg, Herre, du trofaste Gud.

Mine fiender gjør meg til hån og spott for mine granner,
til skremsel for dem som kjenner meg,
til skrekk for folk på gaten.
Som en død er jeg glemt og ute av sinn.
Jeg er som det knuste kar.

Jeg hører mange som hvisker, redsel fra alle kanter,
de rådslår mot meg, de vil ta mitt liv.
Herre, til deg setter jeg min lit,
jeg sier: «Du er min Gud.»

La ditt åsyn lyse over din tjener,
frels meg ved din miskunn.
Fatt mot og vær sterke,
alle som håper på Herren.

2. lesning Hebr 4,14–16; 5,7–9

Han lærte lydighet og ble opphav til evig frelse for enhver som gir seg inn under ham

Brødre, la oss da holde fast ved vår bekjennelse, i bevisstheten om den mektige yppersteprest vi har: Jesus, Guds Sønn, som er gått inn gjennom alle himler. Han er jo heller ikke den som er ute av stand til å føle med vår jordiske skrøpelighet; tvert imot, han er blitt prøvet i alt og har i sin likhet med oss fått kjenne de samme fristelser som vi – bare uten synd. La oss da tre frimodig frem for nådens trone, for å søke miskunn og finne Guds nådes hjelp i rette tid.

I sine levedager her på jorden bad og bønnfalt han ham som kunne frelse ham fra døden, under gråt og høy klage; og han ble bønnhørt, for sin fromhets skyld. Enda han var Sønn, lærte han lydighet ved det han led; så, da han hadde nådd fullendelsen, ble han opphav til evig frelse for enhver som gir seg inn under ham.

Evangelievers Fil 2,8–9

Kristus ble for oss lydig
til døden, ja døden på et kors.
Derfor er det Gud har hevet ham så høyt
og skjenket ham det navn som står over alle navn.

Forkortelser: C første lektor (Cantor eller Chronista); S andre lektor (Succentor eller Synagoga); † presten

C Vår Herres Jesu Kristi lidelseshistorie etter Johannes:

De grep Jesus og bandt ham

Da Jesus var ferdig med å tale, gikk han sammen med sine disipler over på den andre siden av Kedronbekken; der var det en have, hvor han og disiplene gikk inn.

Judas, han som forrådte ham, kjente imidlertid stedet, for Jesus og disiplene hadde pleid å samles der. Judas får da med seg vaktmannskapet, foruten betjenter fra yppersteprestene og fariseerne; med lykter og fakler og våpen kommer de dit. Jesus, som visste hva som ventet ham, trådte frem mot dem og spurte: † «Hvem leter dere etter?»

C De svarte: S «Jesus fra Nasaret.»

C Han svarer da: † «Det er meg.» C Judas, forræderen, står der midt iblant dem. Men da Jesus svarte: «Det er meg», rygget de bakover og falt overende.

Han spurte dem da på ny: † «Hvem leter dere etter?»

C og de svarte igjen: S «Etter Jesus fra Nasaret.»

C Da sa Jesus: † «Jeg har jo sagt dere at det er meg. Dersom det altså er meg dere leter etter, la disse andre gå.» C (Dette sa han for at hans ord skulle gå i oppfyllelse: «Jeg har ikke mistet en eneste av dem du har gitt meg.»)

Da trakk Simon Peter et sverd han bar, gikk løs på en av yppersteprestens folk, som het Malkos, og hugg av ham det høyre øret.

Men Jesus sa til Peter: † «Stikk sverdet i skjeden igjen. Skulle jeg la være å drikke det beger min Far har rakt meg?»

De førte Jesus først til Annas

C Vakten, offiseren og jødernes menn grep nå Jesus og bandt ham, og førte ham først til Annas. Annas var svigerfar til Kaifas, som var yppersteprest det året. Kaifas hadde sagt jødene som sitt råd, at for folkets skyld var det best å la én mann dø.

Simon Peter og en annen disippel fulgte imidlertid etter Jesus. Den andre var kjent av ypperstepresten og gikk inn samtidig med Jesus i yppersteprestens gård, mens Peter ble stående utenfor ved porten. Den andre disippelen, han som var kjent av ypperstepresten, snakket da med dørvakten, så Peter fikk komme innenfor. Det var en ung tjenestepike som stod vakt ved porten; hun sier da til Peter: S «Er du også en disippel av denne mannen?»

C Men han svarer: S «Nei, det er jeg ikke.» C Kaldt som det var, hadde tjenerne og vaktfolkene gjort opp en kullild, og stod og varmet seg; og Peter stilte seg der sammen med dem og varmet seg, han også.

Imens forhørte ypperstepresten Jesus angående hans disipler og hans lære. Jesus svarte ham: † «Jeg har talt fritt og åpent for alle, alltid har jeg undervist i synagogene eller i templet – steder hvor alle jøder kommer; ingenting har jeg sagt i hemmelighet. Hvorfor spør du meg? Spør heller dem som har hørt meg, hva jeg har sagt til dem; de skulle vite det.»

C Men en av betjentene som stod der, gav ham en ørefik og sa: S «Er det slik du svarer ypperstepresten?»

C Jesus svarte: † «Har jeg sagt noe galt, så vis meg hva det består i; men har jeg svart rett, hvorfor slår du meg da?»

C – Annas sendte ham så, fremdeles bundet, til ypperstepresten Kaifas.

Er ikke du også en av hans disipler? – Det er jeg ikke!

Simon Peter stod der stadig og varmet seg. Da var det noen som spurte ham: **S** «Er ikke du også en av hans disipler?»

C Men han benektet det og svarte: **S** «Det er jeg ikke!»

C En av yppersteprestens folk, en slektning av ham som Peter hadde hugget øret av, innvendte: **S** «Men så jeg deg ikke sammen med ham i haven?» **C** Peter bare nektet på ny. Og i det samme gol hanen.

Mitt rike er ikke av denne verden

De førte nå Jesus fra Kaifas til pretoriet. Det var tidlig om morgenen. Selv gikk jødene ikke inn i pretoriet; de skulle spise påskelammet og ville unngå å bli besmittet. Pilatus kom da ut til dem og spurte: **S** «Hva for klagemål fører dere mot denne mannen?»

C De svarte: **S** «Var han ikke en forbryter, ville vi ikke ha bragt ham til deg.»

C Pilatus svarte dem da: **S** «Så ta ham og døm ham etter deres lov.»

C Jødene svarte: **S** «Men vi har ikke myndighet til å henrette noen.» **C** (Dette var for at det skulle gå i oppfyllelse som Jesus hadde sagt, den gang han gav til kjenne hva slags død han skulle lide.)

Pilatus gikk da inn i pretoriet igjen og kalte Jesus for seg; så sier han til ham: **S** «Så, du er jødenes konge?»

C Jesus svarer: **†** «Sier du dette av deg selv, eller er det noe som andre har sagt om meg?»

C Pilatus svarer: **S** «Er vel jeg jøde? Ditt folk og yppersteprestene har overlevert deg til meg. Hva er det du har gjort?»

C Jesus svarte: **†** «Mitt rike er ikke av denne verden. Var mitt rike av denne verden, da ville mine folk ha tatt kampen opp, for å forhindre at jeg falt i jødenes hender. Men mitt rike hører nå engang ikke denne verden til.»

C Pilatus sa: S «Så er du altså konge?»

C Jesus svarte: **†** «At jeg er konge – det er dine ord. Min oppgave er å vitne om sannheten – det er derfor jeg er født, det er derfor jeg er kommet til verden. Og enhver som hører sannheten til, lytter til hva jeg sier.»

C Pilatus svarte: S «Hva er sannhet?»

C Dermed gikk han ut til jødene igjen og sa: S «Jeg finner ingen grunn til å dømme denne mannen. Og siden dere har hevd på å få frigitt en fange på påskehøytiden – kanskje dere vil at jeg lar 'jødenes konge' gå fri?»

C Men da gav de seg igjen til å rope: S «Ikke ham, men Bar-Abbas!» C – Bar-Abbas, det var en røver.

Vær hilset, jødenes konge!

Da tok Pilatus Jesus inn og lot ham piske. Soldatene flettet en krone av torner og satte på hans hode, hengte en purpurkappe på ham, trådte frem for ham og ropte: S «Vær hilset, jødenes konge!» C og slo ham i ansiktet.

På ny gikk da Pilatus ut og sa til dem: S «Nå fører jeg ham ut til dere, så dere kan skjønne hvor liten årsak jeg finner til å dømme ham.» C Så kom Jesus ut, iført tornekronen og purpurkappen.

Og Pilatus sier: S «Der har dere mennesket!»

C Men ved synet av ham skrek yppersteprestene og deres folk: S «Korsfest! Korsfest!»

C Pilatus sier: S «Ta selv og korsfest ham. Jeg for min del finner ikke noe grunnlag for å dømme ham.»

C Jødene svarte: **S** «Men vi har en lov, og ifølge den loven må han dø, fordi han har gjort seg selv til Guds Sønn.»

C Da Pilatus hørte dette, ble han enda mer urolig; han gikk på ny inn i pretoriet og spurte Jesus: **S** «Hvor er du fra?» **C** Men Jesus gav ham ikke noe svar. Pilatus sier til ham: **S** «Så du vil ikke tale til meg? Er du kanskje ikke klar over at jeg har makt til å gi deg fri, som jeg har makt til å la deg korsfeste?»

C Jesus svarte: **†** «Du ville ikke ha noen makt over meg, om den ikke var gitt deg ovenfra. Derfor har han som gav meg i dine hender, større skyld.»

Få ham bort! Få ham bort! På korset med ham!

C Etter dette ville Pilatus gi ham fri. Men jødene skrek opp og sa: **S** «Gir du ham fri, er du ikke Caesars venn! Enhver som gjør seg selv til konge, setter seg opp mot Caesar!» **C** Da han hørte dette, lot Pilatus Jesus føre ut, og satte seg så på sitt dommersete, på et sted som kalles Helleplassen (på hebraisk: Gabbatha). Det var helgaften før påske, og klokken var omkring tolv.

Så sier han til jødene: **S** «Der har dere kongen deres.»

C Men de skrek: **S** «Få ham bort! Få ham bort! På korset med ham!»

C Pilatus sier til dem: **S** «Men skal jeg korsfeste deres konge?»

C Yppersteprestene svarer: **S** «Vi har ingen annen konge enn Caesar!» **C** Da overlot han Jesus til dem, med fullmakt til å la ham korsfeste.

De korsfestet ham, og sammen med ham to andre

Så tok de Jesus med seg. Og Jesus bar selv sitt kors, på veien ut til det stedet som kalles Hodeskallen (på hebraisk: Golgata).

Der korsfestet de ham, og sammen med ham to andre, en på hver side, med Jesus i midten. Pilatus hadde også latt skrive en plakate, som ble slått opp på korset; der stod: «Jesus fra Nasaret, jødenes konge.» Dette ble lest av mange av jødene, for stedet der Jesus ble korsfestet, lå nær byen. Og innskriften var avfattet på hebraisk, latin og gresk.

Jødernes yppersteprester sa da til Pilatus: **S** «Du må ikke sette 'jødenes konge'; sett isteden: 'Han sa at han var jødernes konge'.»

C Pilatus svarte: **S** «Det jeg skrev, det skrev jeg.»

Mine klær delte de mellom seg

C Da soldatene hadde korsfestet Jesus, tok de hans klær og delte dem i fire deler, en til hver. De tok også kjortelen, som var uten sømmer, vevd i ett stykke fra øverst til nederst. Da sa de til hverandre: **S** «La oss ikke skjære den i stykker, men heller kaste lodd om hvem som skal ha den.» **C** (Det var for at Skriftens ord skulle oppfylles: «Mine klær delte de mellom seg, de kastet lodd om min drakt.») Dette gjorde da soldatene.

Der står din sønn. – Der står din mor.

Men ved Jesu kors stod også hans mor og hennes søster, Maria, Klopas' hustru, og Maria fra Magdala. Da Jesus ser sin mor stå der sammen med den disippel han holdt så meget av, sier han til henne: **†** «Kvinne, der står din sønn.» **C** Og så, henvendt til disippelen: **†** «Der står din mor.» **C** Og fra den stund av tok disippelen henne til seg.

Det er fullbragt

Nå visste Jesus at alt var ført til ende. Og for at Skriften helt ut skulle oppfylles, sa han † «Jeg tørster.» C Det stod et kar der, fylt med eddik. Noen tok da og mettet en svamp med eddik, festet den til et spyd og førte den til hans munn. Og så snart han hadde fått eddiken, sa han: † «Det er fullbragt.» C Så bøydde han sitt hode og utåndet.

Her bøyer alle kne i stillhet en kort stund.

Blod og vann fløt så ut

C Dette var en helgaften, og jødene ville unngå at kroppene ble hengende på korsene sabbaten over, så meget mer som det var en særlig høytidsdag. De bad derfor Pilatus om å la benene deres knuse, og få likene tatt ned. Soldatene kom da og knuste benene først på den ene og så på den andre av dem som var korsfestet sammen med ham; men da de kom til Jesus, så de at han allerede var død; de lot da være å knuse hans ben. Men en av soldatene stakk et spyd i siden på ham, så blod og vann fløt ut.

(Det var en som selv så det, som vitner om det, for at dere også skal tro; og hans vitnesbyrd er å stole på, han vet at det han sier er sant.) Dette skjedde nemlig for at Skriftens ord skulle gå i oppfyllelse: «Ben skal ikke knuses på ham» – og et annet sted heter det: «De skal se på ham som de har gjennomboret.»

De svøpte Jesu legeme i linklær, med krydder

Josef fra Arimatea, som var en disippel av Jesus – men i hemmelighet, av frykt for jødene – bad deretter Pilatus om tillatelse til å fjerne Jesu legeme; og det fikk han lov til. De kom da og tok liket ned.

Og nå kom også Nikodemos, han som første gang var kommet til Jesus ved nattetid; han bragte med seg en blanding av myrra og aloe, omkring hundre pund. Så tok de Jesu legeme og svøpte det i linklær, med krydderet i, slik som det er skikk ved jødiske begravelser. Der hvor han var blitt korsfestet, var det en have, og i haven en ny grav, hvor ennå aldri noen var blitt lagt. Og siden det var helgaften hos jødene, og graven lå like i nærheten, la de Jesus i den.